

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Jiriny Jislové a soudců JUDr. Renaty Polákové a Mgr. Štěpána Hnaníčka ve věci

žalobců:

- a) **Alexandr A.**, narozený dne xxx
 - b) **Květuše A.**, narozená dne xxx
 - c) **F. A.**, narozená dne xxx
 - d) **R. S. A.**, narozený dne xxx
- všichni bytem xxx
všichni zastoupeni advokátem JUDr. Filipem Matoušem
sídlem Lazarská 6/11, 120 00 Praha 2

proti

žalovaným:

1. **Generali Pojišťovna a.s.**, IČO: 61859869
sídlem Bělehradská 132, 120 00 Praha 2
2. **Miloslav P.**, narozený xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Vladislavou Hanákovou, Ph.D.
sídlem Dr. Tyrše 56, 257 65 Čechtice

o zaplacení částky 2 x 4 500 000 Kč s příslušenstvím, 2 x 9 400 000 Kč s příslušenstvím, 1 000 000 Kč s příslušenstvím, 1 051 200 Kč s příslušenstvím a 114 932 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobců proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. prosince 2018, č. j. 43 C 184/2016-479,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se ve výrocích o věci samé a ve výrocích o nákladech řízení XI., XIII, XIV., XV., XVI. a VII. **potvrzuje**; ve výroku XII. o nákladech řízení **se mění** jen tak, že jejich výše činí částku 76 615,90 Kč, jinak se i v tomto výroku **potvrzuje**.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů odvolacího řízení.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně zamítl žalobu v části, kterou se a) žalobce domáhal na žalovaných zaplacení částky 4 500 000 Kč s příslušenstvím (výrok I.), b) žalobkyně částky 4 450 000 Kč s přísl. (III. výrok), c) žalobkyně částky 9 350 000 Kč s přísl. (V. výrok), d) žalobce částky 9 400 000 Kč s přísl. (výrok VI.), a) a b) žalobci částky 1 000 000 Kč s přísl. (VII. výrok), a) a b) žalobci částky 1 051 200 Kč s přísl. (VIII. výrok) a a) a b) žalobci částky 1 633,50 Kč (X. výrok). Současně uložil ve lhůtě 3 dnů od právní moci rozsudku žalovaným povinnost společně a nerozdílně zaplatit b) žalobkyni částku 50 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 21. 10. 2014 do zaplacení (II. výrok), c) žalobkyni částku 50 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 21. 10. 2014 do zaplacení (IV. výrok), a) a b) žalobcům částku 90 312,50 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05% ročně od 1. 12. 2015 do zaplacení (IX. výrok). O nákladech řízení mezi účastníky rozhodl tak, že uložil povinnost a) žalobci tyto nahradit 2. žalovanému ve výši 1 480 Kč (XI. výrok), a) žalobci tyto nahradit 2. žalovanému ve výši 280 279 Kč, oběma žalovaným společně a nerozdílně tyto nahradit c) žalobkyni ve výši 94 622 Kč (XIV. výrok), určil, že b) žalobkyně a žalovaní nemají vůči sobě právo na náhradu nákladů řízení ((XIII. výrok) a žalovaným nepřiznal vůči d) žalobci právo na náhradu nákladů řízení (XV. výrok). O nákladech státu pak rozhodl, že a) žalobce je povinen tyto nahradit na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 ve výši 3 512 Kč (XVI. výrok) a povinnost ve stejném rozsahu uložil i žalovaným (XVII. výrok).
2. Takto rozhodl o žalobě, kterou se žalobci domáhali náhrady majetkové a nemajetkové újmy, která jim měla vzniknout v příčinné souvislosti s dopravní nehodou, kterou zavinil dne 24. 8. 2014 při řízení osobního motorového vozidla VW Golf, reg. zn. xxx, pod vlivem alkoholu 2. žalovaný. Při této nehodě v důsledku utrpěných zranění neslučitelných s životem zemřela Sandra A., dcera a) a b) žalobců a matka c) a d) žalobců. V rámci trestního řízení byla 2. žalovanému uložena rozsudkem Okresního soudu v Benešově ze dne 2. 3. 2015, sp. zn. 10 T 181/2014, povinnost zaplatit a) žalobci škodu ve výši 21 230 Kč představující náklady pohřbu a se zbytkem nároku na náhradu škody byli žalobci odkázáni do řízení občanskoprávního. Během trestního řízení již 1. žalovaná za 2. žalovaného uhradila na náhradě nemajetkové újmy každému z a) a b) žalobců částku 500 000 Kč a každému z c) a d) žalobců částku 600 000 Kč, nicméně žalobcům se nedostalo žádného morálního zadostiučinění, neboť lítost projevená 2. žalovaným i omluvný dopis byly pouze formální. Vůči 1. žalované uplatnili žalobci nárok jako vůči pojistiteli 2. žalovaného ze smlouvy č. 6135234042 o pojištění zákonné odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla.
3. Nemajetkovou újmu ve smyslu § 2959 o. z. ohodnotili a) a b) žalobci po odečtení poskytnutého plnění 1. žalovaným pro každého z nich na částku 4 500 000 Kč a pro žalobce c) a d) na částku 9 400 000 Kč pro každého. Toto odůvodnili tím, že všichni žalobci měli se zemřelou nejužší možný vztah. Pro b) žalobkyni byla zemřelá jejím jediným dítětem, pro c) a d) žalobce pak jediným rodičem, když jejich otec není uveden v rodném listě. Žalobkyni c) bylo v době smrti matky 5 let, byla na matce citově závislá a ztrátou matky zvláště zranitelná. Žalobci d) bylo sice v té době 13 měsíců, kdy si ztrátu matky asi nebyl schopen plně uvědomit, nicméně její absence jej bude provázet celým dalším životem.
4. Jako nemajetkovou újmu dále uplatnili a) a b) žalobci i zásah do jejich práva na rodinný život. Přiměřené zadostiučinění vyčíslili na částku 1 000 000 Kč pro každého z nich a odůvodnili tím, že c) a d) žalobci byli plně odkázáni výživou a péčí na zemřelou a nyní tuto časově náročnou péči v rozsahu minimálně 12 hodin denně 7 dní v týdnu zajišťují oni, zejména b) žalobkyně, neboť a) žalobce je zdravotně omezen. Jími zjištěná úhrada za takovou péči zajišťovaná pečovatelskými službami činí cca 525 600 Kč ročně, což jen za období od září 2014 do srpna 2016 představuje 1 051 200 Kč.

5. Žalobci a) a b) dále uplatnili nárok na náhradu majetkové újmy ve výši 114 932 Kč, když v důsledku smrti jejich dcery museli vynaložit uvedenou částku na pořízení hrobu a důstojného pomníku. Poté, co jim byla na uvedený nárok vyplacena ze strany 1. žalované částka 22 986 Kč, o tuto částku omezili žalobu a řízení bylo ohledně ní zastaveno.
6. První žalovaná nespороvala okolnosti dopravní nehody a po zvážení všech známých okolností v době uplatnění nároku uhradila dne 24. 2. 2015 a) žalobci částku 500 000 Kč, b) žalobkyni částku 500 000 Kč, c) žalobkyni částku 600 000 Kč a d) žalobci částku 600 000 Kč, kdy tuto výši odvodil z platné judikatury, a to rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR ze dne 12. 4. 2016, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, či usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2545/2008. Požadované další odškodnění považoval za nepřiměřené, a to jak ve vztahu k původní úpravě zrušeným občanským zákoníkem, který stanovoval jednorázové odškodnění pevnou částkou 240 000 Kč, tak ve vztahu k poskytnutému zadostiučinění v morální rovině, neboť škůdce byl za uvedené jednání trestně odsouzen k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců ve věznicí s dohledem, který si již vykonal, i nadále pro něj trvá trest zákazu řízení všech motorových vozidel po dobu pěti let, přičemž na něj vzhledem k řízení pod vlivem alkoholu dopadne regresní povinnost vůči 1. žalované, tedy bude muset on sám nahradit v plné výši způsobenou škodu, a to nejen pozůstalým po zemřelé Sandře A., ale i ostatním účastníkům dopravní nehody, a to Adéle M., Jiřímu K., Tomáši K., Jiřímu Z., zdravotním pojišťovněm, hasičskému záchrannému sboru a obci Čechtice, což v současné době činí částku 2 350 290 Kč. Upozornila, že náhrada za duševní útrapy sekundárních obětí podle § 2959 o. z. primárně neslouží k materiálnímu zabezpečení pozůstalých, daný nárok nelze zaměňovat s reparací ztráty v majetkové sféře nezletilým v podobě výživy, stejně tak nelze této náhradě podřazovat budoucí náklady, jež bude třeba vynaložit na výchovu a výživu nezletilých a nelze tak analogicky vycházet z ust. § 2958 o. z. upravujícího ztížení společenského uplatnění poškozené osoby. Nárok a) a b) žalobců ve výši 1 000 000 Kč uplatněný podle § 2956 o. z. s odkazem na právo na rodinný život nemůže být dán, neboť vzhledem k obecnosti uvedeného ustanovení a speciálnímu ustanovení § 2959 o. z., kterým tito žalobci odůvodňují první ze svých požadavků, není možné obojí uplatněním a jednalo by se o dvojí plnění. Za nedůvodný označila i nárok žalobců a) a b) dle § 2960 obč. zák., požadovaný jako náhrada za poskytování péče nezletilým žalobcům c) a d) ve výši 1 051 200 Kč, když zde není možné shledat příčinnou souvislost. Nárok žalobců a) a b) na náhradu majetkové újmy, která jim vznikla v souvislosti s pořízením hrobu pro usmrčenou Sandru A., po jejím uplatnění dne 20. 10. 2016 ve výši 114 932 Kč vyřešila 1. žalovaná zaplacením 1/5 těchto nákladů ve výši 22 986 Kč jako přiměřených z důvodu, že v hrobě se nacházejí ještě ostatky dalších 4 osob.
7. Druhý žalovaný navrhl zamítnutí žaloby z důvodu, že byl v souvislosti s předmětnou dopravní nehodou pravomocně odsouzen a trest vykonal. Na základě dohody s 1. žalovanou splácí dosud z její strany za něj vyplacenou náhradu poškozeným ve výši 2 432 304 Kč. Vyjádřil lítost nad celou situací a nad dopady do života zejména nezletilých žalobců c) a d). Přes úctu k zemřelé a respekt k její pietě se dovolal okolností snižujících rozsah jeho odpovědnosti, kdy na zavinění nehody se zemřelá podílela, 2. žalovaný opakovaně i za přispění členů své rodiny vyjádřil žalobcům svou omluvu, opakovaně nabídl pomoc, kterou žalobci odmítli. Žijí v jedné obci a potkávají se a 2. žalovaný se vůči nim chová pokorně s vědomím, že nemůže vrátit jejich dceři život. Nemůže nést odpovědnost za to, že nezletilí žalobci mají každý jiného otce a ten je ještě neuveden v rodném listě, což bylo rozhodnutí zemřelé, a že se tak o ně musí starat a) a b) žalobci. Sama b) žalobkyně se o nezletilé žalobce starala již před nehodou, kdy zemřelá byla velmi společenskou osobou a přenechávala velkou část péče o své děti právě na b) žalobkyni, která již před rozhodnou událostí nepracovala. Nezletilí žalobci navštěvují předškolní a školní zařízení, tedy nevyžadují celodenní dohled. Fikce nákladů vynaložených na domácnost nezletilých neodpovídá nároku dle ust. § 2960 NOZ a je zcela nedůvodný. Náklady na rekonstrukci hrobu ve výši 114 932 Kč označil za nepřiměřené náklady spojené s pohřbem dle § 2961 NOZ, když se jedná o několikačetný hrob rekonstruovaný až více než 1 rok po smrti Sandry A. v nepřiměřeném rozsahu. Odkázala na

platnou judikaturu, zejm. na rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp. zn. 4 Tdo 1402/2015 a 4 Tdo 1421/2015. Poukázal na své majetkové poměry, kdy je vyučen v oboru autoelektrikář, před nehodou pracoval jako řidič a nyní jako skladník s měsíčním příjmem cca 13–14 tisíc Kč, z čehož splácí 5 000 Kč 1. žalované a takto bude splácet ještě téměř dalších 40 let. Nemá jiný majetek větší hodnoty a nelze předpokládat, že by mohl ve svém životě uhradit více, než již hradí. Navíc v trestním řízení bylo prokázáno i spoluzavinění zemřelé, která věděla o tom, že před jízdou požil alkohol, během cesty ho úmyslně sváděla a rozptylovala jej, měla nohy na přístrojové desce. On sám vidí spoluvinu i na a) a b) žalobcích, kteří zemřelé umožňovali vést lehkotvárný život, převzali za ni péči o děti, když trávila podstatnou část večerů a nocí mimo domov. Uznal, že však toto nesnižuje jeho trestněprávní a morální vinu a do konce života bude žít s vědomím, že zemřelou připravil o život a její děti, které neustále potkává, o matku.

8. Soud prvního stupně vycházel z nesporných tvrzení účastníků, že dne 24. 8. 2014 zavinil 2. žalovaný při řízení automobilu tov. zn. VW Golf, reg. zn. xxx, pod vlivem alkoholu dopravní nehodu, při které zemřela v důsledku zranění neslučitelných s životem dcera a) a b) žalobců a matka c) a d) žalobců, Sandra A.. Za toto byl 2. žalovaný odsouzen k trestu odnětí svobody, který vykonal, a k zákazu řízení motorových vozidel na dobu 5 let. V trestním řízení byla 2. žalovanému uložena povinnost zaplatit a) žalobci škodu ve výši 21 230 Kč představující náklady pohřbu a se zbytkem nároku na náhradu škody byli žalobci odkázáni do řízení občanskoprávního. Ještě před tímto řízením uhradila 1. žalovaná jako pojistitel z titulu zákonného ručení za 2. žalovaného náhradu nemajetkové újmy každému z a) a b) žalobců ve výši 500 000 Kč a každému z c) a d) žalobců ve výši 600 000 Kč.
9. Soud prvního stupně dále vycházel při zjišťování skutkového stavu ze zákonných předpokladů odpovědnosti za škodu stanovených v ustanovení § 2956 a násl. o. z. a z hledisek daných platnou judikaturou s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp.zn. 4 Tdo 1402/2015, náleží Ústavního soudu ČR sp.zn. I. ÚS 2844/14 a zejm. rozsudek Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 25 Cdo 894/2018. Uvedl, že dle platné judikatury by výše náhrady za duševní útrapy spojené s usmrcením osoby blízké měla odrážet obecně sdílené představy o spravedlnosti a slušnosti, přičemž je třeba vycházet z objektivních hledisek, za něž judikatura a metodika NS ČR považuje ukazatel průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející smrti poškozeného s tím, že základní částkou by měl být v případě nejbližších osob její dvacetinásobek. Protože průměrná mzda za rok 2014 činila 25 686 Kč, její dvacetinásobek představoval částku 513 720 Kč. Tato základní částka však může být dle judikatury modifikována nikoliv jejími násobky, ale pouze v řádu desítek procent. Dalšími hledisky jsou celková povaha i jednotlivé okolnosti konkrétního případu, např. intenzita, povaha a způsob neoprávněného zásahu, charakter a rozsah zasažené hodnoty osobnosti, trvání i vliv vzniklé nemajetkové újmy pro postavení a uplatnění postižené fyzické osoby ve společnosti apod. Vycházet je přitom třeba z principu proporcionality, tedy porovnání s obdobnými případy. Na straně pozůstalého je významná zejména intenzita a kvalita jeho vztahu se zemřelým, věk zemřelého a pozůstalých, tj. nakolik je prožívána ztráta rodiče jeho různě starými dětmi nebo ztráta dítěte jeho rodičem, případná existenční závislost na zemřelém, která se také jistě negativně projevuje i ve sféře osobnostního prožívání, a případné poskytnutí jiné satisfakce, které může mít vliv na snížení peněžitého zadostiučinění. Zohlednit lze rovněž, byl-li poškozený očitým svědkem škodní události, byl-li s jejími následky bezprostředně konfrontován či jakým způsobem se o nich dozvěděl. Kritéria odvozená od osoby škůdce jsou postoj škůdce ke škodní události, dopad události do jeho duševní sféry, forma a míra zavinění, tj. zda se jednalo o úmyslné usmrcení nebo usmrcení z nedbalosti či objektivní odpovědnost za výsledek, a v omezeném rozsahu i majetkové poměry škůdce jako výjimečný nástroj zmírnění přílišné tvrdosti zákona tak, aby výše náhrady pro něj nepředstavovala likvidační důsledek.
10. Ohledně 2. žalovaného zjistil, že tento byl a nadále je hluboce zasažen smrtí Sandry A. s plným uvědoměním si odpovědnosti za její smrt a nad tímto opakovaně projevoval lítost a žalobcům se

písemně omluvil. Dle závěru soudu však zůstal vůči žalobcům dále pasivním, bez větších projevů účasti. Žije s přítelkyní, která je na mateřské dovolené, a jejich synem L., narozeným xxx, a synem přítelkyně v jedné místnosti rodinného domu ve vlastnictví jeho sourozenců a veškerý příjem po zaplacení poplatků a dluhu vůči 1. žalovanému vyplývajícího z již uhrazené škody z předmětné nehody je spotřebován v rámci poplatků a příspěvků do domácnosti. Vzhledem k zákazu řízení pracuje jako skladník s měsíčním příjmem 15 000 Kč čistého, po skončení zákazu řízení hodlá pracovat jako před nehodou, tj. jako řidič mezinárodní kamionové dopravy s měsíčním čistým příjmem cca 30 – 35 tis. Kč. Nemá žádný majetek větší hodnoty.

11. Soud prvního stupně zároveň neshledal spoluodpovědnost zemřelé za svou smrt, když skutečnost, že opravdu měla v době nehody nohy na palubní desce, nebyla jednoznačně prokázána, stejně jako skutečnost, že takováto poloha nohou byla v příčinné souvislosti s její smrtí.
12. Co se týká a) žalobce, zemřelá byla jednou z jeho tří dcer, od roku 2014, kdy mu byl přiznán invalidní důchod, bydlel spolu s b) žalobkyní se zemřelou a jejími dětmi v Čechticích. Smrtí Sandry nedošlo k zásadní změně v jeho životě, který je limitován jeho zdravotním stavem, tedy nedopadla na něj tíže péče o její děti. V době její smrti mu bylo 61, nebyl na ní existenčně ani finančně závislý a byla mu poskytnuta morální satisfakce prostřednictvím omluvného dopisu 2. žalovaného i jeho trestního odsouzení.
13. Ohledně b) žalobkyně dospěl ke zjištění, že smrt Sandry na ni měla zásadní negativní dopad. Byla jediným jejím dítětem a její ztrátou velmi trpí. Navíc se na ni přesunula nutnost postarat se o dvě nezletilé děti zemřelé, kdy nebyla očekávatelná výraznější pomoc ze strany a) žalobce, i sdílení duševních útrap obou dětí, převážně c) žalobkyně. V době úmrtí dcery jí bylo 51, na Sandře existenčně a finančně závislá nebyla. Byla domluvena, že bude pečovat o děti a Sandra bude chodit do práce, která byla evidována na b) žalobkyni. O d) žalobce pečovala od jeho dvou měsíců. Morální satisfakce jí byla poskytnuta obdobně, jako v případě a) žalobce.
14. K zásadnímu zásahu smrtí Sandry došlo v případě c) žalobkyně, která s ní měla navázaný intenzivní vztah a ve svém věku 5,5 let ztrátu maminky plně vnímala a těžko se s ní vyrovnávala, což se projevilo v následném zahájení její školní docházky v krátké době po smrti Sandry. V 1. třídě se jí nedařilo začlenit do kolektivu spolužáků, měla obtíže s výukou i chováním a citově se velmi upnula ke své třídní učitelce. Na maminku často vzpomíná, maluje jí stejně jako učitelce obrázky, iniciuje cesty na hřbitov a v době, kdy měla maminka narozeniny, je nesoustředěná a neklidná. Žalobkyně c) byla současně na zemřelé existenčně a finančně závislá a její ztráta ji bude ovlivňovat a provázet celým dalším životem. Její trauma bylo v menší míře snižováno přítomností žalobců a) a b) neboť zejména b) žalobkyně se před nehodou významným způsobem podílela na její péči.
15. Žalobci d) byl v době nehody jeden rok a soud prvního stupně dovodil, že tuto událost nebyl schopen plně vnímat, zejména, když i nadále o něj pečovala b) žalobkyně, což snižovalo jeho trauma. Obdobně jako v případě c) žalobkyně, jej však bude absence maminky ovlivňovat a provázet celým životem a její smrt má vliv i na jeho současné chování, kdy je obtížně zvladatelný a chodí na diadické terapie. Žalobce d) byl na zemřelé existenčně a finančně závislý.
16. Po právním posouzení podle § 2956, § 2959, 2960 a § 2961 o. z. soud prvního stupně dospěl k závěru, že jsou splněny předpoklady pro náhradu spočívající v duševních útrapách žalobců, kdy určil za základní částku s ohledem na hodnotu dvacetinásobku průměrné mzdy za rok 2014 částku 500 000 Kč. U a) žalobce vzal tuto částku jako přiměřenou finanční náhradu, když po posouzení hledisek dle platné judikatury neshledal důvody pro její navýšení, proto vzhledem k tomu, že mu uvedená částka již byla 1. žalovanou poskytnuta, žalobu co do požadavku náhrady nemajetkové újmy vzniklé duševními útrapami zamítl. U b) žalobkyně naopak vzhledem k intenzivnějším vztahu mezi ní a zemřelou jako jedinou dcerou i s ohledem na nucené sdílení útrap i nezletilých dětí shledal soud prvního stupně okolnosti odůvodňující navýšení základní částky 500 000 Kč. Při určení rozsahu navýšení přihlédl soud prvního stupně k aktuálním a očekávatelným příjmům 2. žalovaného, k jeho zjištěným pravidelným výdajům, vyživovací povinnosti, nutnosti zajištění

bydlení a vedení společné domácnosti, i ke splácení dluhů vzniklých v návaznosti na tragickou dopravní nehodu, který bude splácet do roku 2056 (68 let svého věku), a dluh vůči otci bude splácet do roku 2028. Za přiměřené pak shledal navýšení o částku 50 000 Kč, jejíž úhrada je v možnostech i schopnostech 2. žalovaného. Proto výrokem II. přiznal b) žalobkyni uvedenou částku a co do zbývajících částí žalobu o tomto nároku výrokem III. zamítl. Okolnosti odůvodňující navýšení základní částky shledal i u c) žalobkyně s ohledem na její velmi intenzivní vztahu s maminkou a po opětovném zohlednění majetkových poměrů 2. žalovaného určil jako přiměřené zvýšení základní částky o 150 000 Kč, a to analogicky přiznané částce 700 000 Kč jako náhrady shledané přiměřenou Nejvyšším soudem ČR ve věci řešené pod sp. zn. 4 Tdo 1402/2015, kde nezletilá dcera byla osobně přítomna dopravní nehodě, při níž zemřela její maminka. Protože c) žalobkyni již byla poskytnuta 1. žalovanou částka 600 000 Kč, vyhověl soud prvního stupně žalobnímu požadavku co do částky 50 000 Kč a co do zbylé části nárok c) žalobkyně výrokem V. zamítl. I u d) žalobce shledal soud prvního stupně vzhledem k jeho intenzivnímu vztahu k zemřelé okolnosti, které odůvodňují navýšení základní částky 500 000 Kč, a to v rozsahu, opět s přihlédnutím k majetkové situaci 2. žalovaného, 100 000 Kč. Protože d) žalobci již byla stejně jako c) žalobkyni již částka 600 000 Kč poskytnuta 1. žalovanou, výrokem VI. soud prvního stupně nárok žalobce co do žalobou požadované částky zamítl. Soud zároveň upozornil, že okolnosti ohledně 2. žalovaného vykazují oproti ostatním případům navíc ten negativní důsledek pro něj se satisfakční hodnotou, a to, že v důsledku regresu bude muset veškerou náhradu platit sám. I z tohoto důvodu, aby plnění nemělo pro něj likvidační účinky, bylo třeba přihlédnout k jeho majetkové situaci a schopnosti během života přiznanou částku zaplatit. Rozhodnutí rodičů vyloučit 2. žalovaného z darování své nemovitosti svým dětem a její darování pouze jeho dvěma sourozencům nemohl 2. žalovaný nijak ovlivnit, proto tuto skutečnost soud prvního stupně nezohledňoval.

17. V případě nároku žalobců a) a b) na náhradu za zásah do práva žalobců na soukromý život soud prvního stupně neshledal, že by žalobcům vznikla tak intenzivní újma, která by vyžadovala finanční satisfakci. V životě a) i b) žalobců nedošlo k významnější změně, když i před smrtí Sandry bylo o její nezletilé děti pečováno stejným způsobem, a to b) žalobkyní. Ani jeden z nich nemusel v důsledku smrti Sandry ukončit činnosti, které dělal předtím, s péčí o děti vypomáhají občas dcery a) žalobce, které si berou obě děti jednou za 3 týdny na víkend, v létě na 14 dnů a v zimě na jarní prázdniny, děti navštěvují předškolní a školní zařízení s možností družiny. V případě potřeby se o c) a d) žalobce stará rovněž paní J., případně sousedka žalobců. Žalobce a) je příjemcem invalidního důchodu, b), c) a d) žalobci jsou příjemci sociálních dávek a jsou tak oprávněni žádat o příspěvky na aktivity dětí, např. tábory, pokud by vyplácené sociální dávky nebyly dostatečné. Výši újmy navíc vzhledem k tomu, že se jedná o nemajetkovou újmu, nelze odvozovat od úhrad za pečovatelské služby. Proto soud prvního stupně výrokem VII. uvedený nárok žalobců a) a b) jako neodůvodněný zamítl.
18. Co se týká nároku a) a b) žalobců na náhradu nákladů vzniklých v souvislosti s péčí o nezletilé c) a d) žalobce odvozený od ust. § 2960 o. z., pak soud prvního stupně dovedl, že dle uvedeného ustanovení by poškozeným v rozsahu jejich žalobního požadavku byla zemřelá a nikoliv a) a b) žalobci, proto tento požadavek výrokem VIII. v plném rozsahu zamítl.
19. Ohledně požadované náhrady nákladů na pořízení hrobu Sandry ze strany a) a b) žalobců soud prvního stupně zjistil, že náklady na zřízení samostatné hrobky pro zemřelou Sandru by se pohybovaly v rozsahu od 70 do 500 000 Kč, desku, na které je uveden nápis „xxx“, by nebylo možné oddělit, aniž by při větším poryvu větru spadla druhá deska se jménem a vyobrazením Sandry, protože obě desky si tvoří navzájem oporu, proto považoval náklady vynaložené a) a b) žalobci na hrobku za přiměřené, ač práce byly vykonány ve prospěch celé dvojhrobky, ve které byly pohřbeny další 4 osoby z rodiny b) žalobkyně, pouze odečetl náklady na zhotovení nápisu „xxx“, ve výši 1 633,50 Kč s DPH a přiznal tak výrokem IX. k již poskytnutému plnění ze strany 1. žalované ještě částku 90 312,50 Kč s příslušenstvím, a co do částky 1 633,50 Kč s příslušenstvím nárok výrokem X. zamítl.

20. O nákladech řízení ve vztahu mezi a) žalobcem a 1. žalovanou rozhodl soud prvního stupně výrokem XI. podle ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. kdy převážně úspěšnou byla 1. žalovaná, neboť a) žalobce byl ze 4 nároků úspěšný pouze ohledně materiální újmy, tj. nárokem na náhradu nákladů na pořízení hrobu. Vycházel z tarifní hodnoty nemajetkových újem ve výši 50 000 Kč a plné hodnoty majetkových újem, přičemž co do částky 1 152 833,50 Kč, tj. 91 % sporu, byl 1. žalovaný úspěšný a co do částky 113 298,50 Kč, tj. 8,9 % byl neúspěšný a vznikl mu tak nárok na úhradu nákladů řízení v rozsahu 82,2%, což představuje paušální odměnu za 6 úkonů po 300 Kč ve výši 1 480 Kč.
21. Ve vztahu mezi a) žalobcem a 2. žalovaným rozhodl výrokem XII. dle ustanovení § 142 odst. 2 o. s. ř., kde opět shledal převážný úspěch 2. žalovaného ve stejném rozsahu jako ve vztahu a) žalobce k 1. žalovanému a dovodil tak vznik nároku 2. žalovaného na náhradu nákladů řízení zahrnující odměnu za právní zastoupení ve výši 240 840 Kč za 20 úkonů právní služby (převzetí věci, vyjádření ve věci ze dnů 26. 4. 2017, 1. 11. 2017, 9. 11. 2017, 16. 3. 2018, 12. 11. 2018, účast na jednáních soudu ve dnech 1. 9. 2017, 15. 12. 2017 trvající od 9.00 hod do 16.00 hod., 5. 3. 2018 trvající od 9.00 hod. do 12.50 hod., 20. 4. 2018 trvající od 9.00 hod. do 14.30 hod., 1. 10. 2018 trvající od 10.30 hod. do 13.50 hod. a 10. 12. 2018 trvající od 9.00 hod. do 11.15 hod.), 20 režijních paušálů po 300 Kč, jízdné za cestu právní zástupkyně automobilem Škoda Octavia, RZ 6C94749, na trase Čechovice – Praha a zpět v délce 170 km k jednání konaným ve dnech 1. 9. 2017, 15. 12. 2017, 5. 3. 2018, 20. 4. 2018, 1. 10. 2018, 10. 12. 2018 ve výši 5 795,20 Kč (při průměrné spotřebě použitého vozidla 5,837 l motorové nafty na 100 km, ceně motorové nafty 28,60 Kč/l a základní náhradě ve výši 3,90 Kč/km, ceně motorové nafty 29,80 Kč/l a základní náhradě ve výši 4 Kč/km) a náhradu za promeškaný čas strávený cestou v délce 24 půlhodin po 100 Kč dle § 14 odst. 3 advokátního tarifu, tedy náhradu nákladů řízení v celkové výši 340 972,20 Kč včetně 21 % DPH, a přiznal 2. žalovanému náhradu nákladů řízení v částce 280 279 Kč. Neshledal jako účelně vynaložený náklad úkon právní zástupkyně spočívající ve zpracování závěrečné řeči v písemné podobě ze dne 10. 12. 2018 v situaci, kdy strany nebyly soudem k předložení závěrečné řeči v písemné podobě vyzvány.
22. O náhradě nákladů ve vztahu mezi b) žalobkyní a oběma žalovanými rozhodl soud prvního stupně výrokem XIII. podle ust. § 142 odst. 2 o. s. ř. tak, že žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení, a to s ohledem na to, že žalobkyně b) uplatňovala vůči žalovaným 4 nároky, přičemž byla úspěšná se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy za duševní útrapy a s nárokem na náhradu nákladů na pořízení hrobu, zatímco se zbývajícími 2 nároky byla neúspěšná. Žalobkyně b) i žalovaní byli tedy úspěšní i neúspěšní přibližně v rozsahu 50 %.
23. Co se týká nákladů řízení ve vztahu c) žalobkyně a žalovanými, tyto posoudil soud prvního stupně podle § 142 odst. 1 o. s. ř. a přiznal jí náhradu nákladů představující odměnu za právní zastoupení ve výši 71 300 Kč za 23 úkonů právní služby (převzetí věci, sepis předžalobní výzvy, sepis žaloby, vyjádření ve věci ze dnů 25. 4. 2017, 22. 6. 2017, 17. 10. 2017, 20. 11. 2017, 8. 12. 2017, 11. 10. 2018, účast na jednáních soudu ve dnech 1. 9. 2017, 15. 12. 2017 trvající od 9.00 hod do 16.00 hod., 5. 3. 2018 trvající od 9.00 hod. do 12.50 hod., 20. 4. 2018 trvající od 9.00 hod. do 14.30 hod., 1. 10. 2018 trvající od 10.30 hod. do 13.50 hod. a 10. 12. 2018 trvající od 9.00 hod. do 11.15 hod.), 23 režijních paušálů po 300 Kč, tedy tyto v celkové výši 94 622 Kč včetně 21 % DPH přiznal výrokem XIV.
24. Přestože d) žalobce nebyl ve svém požadavku na nemateriální újmu úspěšný a měl by tak hradit náklady řízení procesně úspěšným žalovaným, přihlédl soud prvního stupně k charakteru uplatněného nároku v návaznosti na tragickou smrt maminky nezletilého d) žalobce, k jeho nízkému věku i skutečnosti, že nemohl nijak ovlivnit uvedený spor, když žalobu za něj podávala b) žalobkyně a tyto okolnosti posoudil jako zvláštního zřetele hodné a odůvodňují aplikaci ust. § 150 o. s. ř., na jehož základě náhradu nákladů § 150 a náhradu nákladů řízení žalovaným vůči žalobci d) výrokem XV. nepřiznal.

25. Ohledně nákladů státu představujících svědečné a znalečné ve výši 7 024 Kč rozhodl soud prvního stupně tak, že tyto uložil rovným dílem zaplatit převážně neúspěšnému a) žalobci a společně a nerozdílně oběma žalovaným ve výrocích XVI. a XVII.
26. Proti tomuto rozsudku podali žalobci odvolání, a to a) žalobce proti výrokům I., VII., VIII., XI., XII. a XVI., b) žalobkyně proti výrokům III., VII., VIII. a XIII., c) žalobkyně proti výrokům V. a XIV a d) žalobce proti výrokům VI a XV. Namítli, že soud prvního stupně se nedržel kritérií v jím uvedených judikátech. Nepřihlédl k tomu, že 2. žalovaný řídil pod vlivem alkoholu jako nejnebezpečnějším porušením povinností řidiče motorového vozidla, z majetkových poměrů 2. žalovaného nelze dovodit, že by zvýšení bylo pro něj likvidační, když je v produktivním věku a lze očekávat, že si udrží vyšší příjmy delší dobu, služebností má zajištěno bydlení a současně mu nehrozí, že by o ně přišel exekučně např. na úhradu regresního nároku a splátky újmy mu umožňují spokojený život, když částka 5 000 Kč postupem času bude snižovat svou hodnotu a tím i zátěž pro 2. žalovaného. Co se týká a) žalobce, jeho vztah se zemřelou byl velmi intenzivní, když s ním byla ochotna trávit dovolenou. Pro b) žalobkyni byla zemřelá jediným dítětem, v jejím věku nelze očekávat, že by měla ještě nějaké dítě a nemá tak nikoho, kdo by jí ve stáří poskytl oporu. Pro oba nezletilé měla nehoda mimořádně těžké následky, neboť se z nich ve velmi nízkém věku, v době, kdy nejvíce potřebují matku, stali sirotci. Zásah do sféry žalobců byl natolik zásadní, že i s ohledem na specifika případu lze uvažovat i o zvýšení náhrady v násobcích. Ohledně nároku představujícího újmu v podobě zásahu do práva na soukromý život soud prvního stupně nesprávně posoudil dopad tragické události, kdy a) a b) žalobci museli nahradit nezletilým dětem zemřelé rodiče a musí všechna svá rozhodnutí jim přizpůsobovat. Leží také na nich otázka finančního zabezpečení nezletilých i odpovědnost za směr vzdělávání, a to nejméně ještě po dobu 13 let. Zmenšil se jim prostor pro čas sami na sebe i na sebe navzájem. I to, že nevyužívají možnosti děti odložit, např. do družiny, by mělo být hodnoceno v jejich prospěch. Ohledně nároku na náklady na péči rozhodl soud prvního stupně opět nesprávně, když vzhledem k smrti poškozené tak na a) a b) žalobce přešlo právo příslušející původně poškozené ve smyslu § 10 o. z., když jde o potomky poškozené, byť vznikají třetím osobám. Rozhodnutí o nároku na náhradu nákladů označili za správné. Co se týká nákladů řízení, a) žalobce s těmito nesouhlasí a namítl, že i tento nárok je svou povahou nárokem závislejícím na úvaze soudu, tedy nebylo možné vycházet z celé žalobou uplatněné částky. Dovolal se aplikace § 150 o. s. ř. k odstranění nepřiměřené tvrdosti a dosažení spravedlnosti pro účastníky řízení, když poté, co 2. žalovaný protiprávním jednáním zavinil smrt jeho dcery a vyplatil náhradu 500 000 Kč, kterou soud považuje za analogickou újmu, aby 60 % této částky platil na nákladech řízení, když relutární náhrada závisela na úvaze soudu.
27. Proti výrokům II., IV., a IX. podal odvolání i 2. žalovaný, který se dovolal skutečnosti, že byť je nesporné, že prvotní příčinou vzniku škody bylo jeho porušení povinnosti, k této příčině přistoupilo i jednání samotné poškozené, která si byla vědoma, že je pod vlivem alkoholu, navíc jej jako řidiče v autě sváděla a rozptylovala, kdy dle judikatury míra spoluzpůsobení si škody dle rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 1. 4. 2015, sp. zn. 25 Cdo 2071/2014, s odkazy na další judikáty, může dosahovat až poloviny. V řízení stejně jako v trestním řízení bylo prokázáno, že příčinou nehody byla nepozornost 2. žalovaného v souvislosti s požitým alkoholem. I u ostatních poškozených z uvedené nehody byla krácena náhrada léčebných výloh z titulu jejich nepřipoutání bezpečnostním pásem. Ze znaleckých posudků i z výpovědi svědků vyplynulo minimálně, že zemřelá v době před nehodou byla zutá a seděla v nepřiměřené poloze, přičemž její zranění nebylo možno vysvětlit pouhým působením bezpečnostního pásu, kterým byla připoutána. Z výpovědi svědkyně M. vyplynulo, že všichni ve vozidle si byli vědomi, že porušují dopravní předpisy, tedy i zemřelá minimálně porušila svou generální prevenční povinnost dle § 2900 o. z., a s poukazem na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2258/2008 je tedy třeba v tomto shledat spoluzavinění za škodu. Toto spoluzavinění shledává 2. žalovaný v rozsahu cca 50 %. Navrhl změnu napadených výroků rozsudku tak, že žaloba bude s ohledem na již vyplacené plnění zamítnuta, nebo případně zrušení a vrácení věci soudu prvního stupně k došetření spoluviny zemřelé. Své odvolání následně

doplnil 2. žalovaný o popis své aktuální osobní situace, kdy dne 1. 6. 2019 uzavřel s matkou svého syna manželství, přičemž je v současné době zahájeno řízení o osvojení syna manželky, který 2. žalovaného považuje za otce. Žalobci požadované částky v rozsahu cca 30 milionů by 2. žalovaný nebyl schopen za svého života uhradit.

28. K odvolání 2. žalovaného uvedli žalobci, že stejně jako v trestním řízení, i v tomto se 2. žalovaný snaží rozměňovat svou odpovědnost za životní tragédii žalobců, se kterou se tito budou nuceni vyrovnávat do konce svého života. Stejně tak sestra 2. žalovaného potvrdila, že právě uvedená tragédie byla důvodem, proč 2. žalovaného jeho rodiče nezahrnuli do vypořádání svého SJM v souvislosti s jejich rozvodem. Intenzita vztahu mezi a) žalobcem a zemřelou byla jednoznačně prokázána a žalovaný pouze vytrhává věty z kontextu. Namítli také, že nelze stavět na roveň péči prarodičů o vnuky a současnou péči, která nahrazuje rodičovskou, jejíž rozsah je zcela nesouměřitelný.
29. K odvolání žalobců se 2. žalovaný vyjádřil tak, že a) a b) žalobci se snaží účelově vzbudit dojem, že je bezcitný, když odkazují na přestupkové řízení. To však iniciovala b) žalobkyně vůči otci 2. žalovaného, který jí přišel nabídnout pomocnou ruku hned po nehodě, toto však bylo z její strany nepochopeno. Není také pravdou, že by žalobce měl služebnost na nemovitosti, ve které bydlí, naopak tuto mají jen jeho rodiče. I regresní dohoda mezi žalovanými není účelovým jednáním, naopak se jedná o projev slušnosti 2. žalovaného a jeho odpovědného přístupu k dané situaci. Intenzivní vztah a) žalobce k zemřelé je vyvozován z její ochoty jezdit s ní na dovolenou, což ale z výpovědi a) žalobce nevyplývá, naopak v něm uvádí, že zemřelou vychovávala její matka, on pracoval v 12 hodinových směnách. Byť nechce zlehčovat břemeno tížící b) žalobkyni, podotkl, že naopak vnoučata jednou budou moci být její oporou ve stáří, pokud je k tomu bude vést. Soud prvního stupně dle něj správně dovodil, že b) žalobkyně se fakticky již před smrtí Sandry převážně zabývala péčí o nezletilé žalobce a nyní jí s péčí o ně pomáhají děti a) žalobce i příslušné instituce. Stejně tak vyjádřil souhlas s posouzením požadavku a) a b) žalobců na náhradu nákladů vzniklých v souvislosti s péčí o nezletilé žalobce, který na tento případ nemůže dopadat.
30. Druhý žalovaný se následně k výzvě odvolacího soudu vyjádřil k otázce případného použití ust. § 150 o. s. ř. ohledně nákladů řízení tak, že považoval takovou aplikaci za nespravedlivou ve vztahu k žalobcům a) a b), kteří podali žalobu přesto, že jim 1. žalovaná plnila dobrovolně částku, která odpovídala judikaturou dovozené výše odškodnění a přestože byli právně zastoupeni, požadovali zcela nepřiměřeně vysoké částky, o kterých jim muselo být známo vzhledem ke znalostem jeho majetkových poměrů, že by je 2. žalovaný nikdy nemohl uhradit. Stejně tak jejich nekompromisní přístup znemožnil uzavření jakékoliv případné dohody i prodloužil toto řízení. Žalobci a) a b) jsou vlastníky v SJM dvou bytových jednotek v Praze a b) žalobkyně je navíc vlastníkem nemovitosti v Čechticích, tedy nelze je označit ani za sociálně slabé, aby bylo nutno postupovat podle uvedené ustanovení s přihlédnutím k jejich sociální situaci. Co se týká nepřiznání náhrady nákladů ve vztahu k nezletilým žalobcům c) a d), pak v tomto případě aplikaci § 150 o. s. ř. chápe a přijímá.
31. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadené usnesení soudu prvního stupně i řízení, které jeho vydání předcházelo, postupem podle § 212 a § 212a odst. 6 o. s. ř. a dospěl k závěru, že odvolání žalobců ani odvolání 2. žalovaného nejsou důvodná.
32. Podle § 81 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanského zákoníku“), je chráněna osobnost člověka včetně všech jeho přirozených práv. Každý je povinen ctít svobodné rozhodnutí člověka žít podle svého. Dle odst. 2 požívají ochrany zejména život a důstojnost člověka, jeho zdraví a právo žít v příznivém životním prostředí, jeho vážnost, čest, soukromí a jeho projevy osobní povahy.
33. Podle § 2956 občanského zákoníku vznikne-li škůdci povinnost odčinit člověku újmu na jeho přirozeném právu chráněném ustanoveními první části tohoto zákona, nahradí škodu

i nemajetkovou újmu, kterou tím způsobil; jako nemajetkovou újmu odčiní i způsobené duševní útrapy.

34. Podle § 2959 občanského zákoníku odčiní škůdce při usmrcení nebo zvláště závažném ublížení na zdraví duševní útrapy manželu, rodiči, dítěti nebo jiné osobě blízké peněžitou náhradou vyvažující plně jejich utrpení. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle zásad slušnosti.
35. Podle § 2960 občanského zákoníku hradí škůdce též účelně vynaložené náklady spojené s péčí o zdraví poškozeného, s péčí o jeho osobu nebo jeho domácnost tomu, kdo je vynaložil; požádá-li o to, složí mu škůdce na tyto náklady přiměřenou zálohu.
36. Podle § 2961 občanského zákoníku nahradí škůdce tomu, kdo je vynaložil, přiměřené náklady spojené s pohřbem v rozsahu, v jakém nebyly uhrazeny veřejnou dávkou podle jiného právního předpisu. Přitom se přihledne k zvyklostem i k okolnostem jednotlivého případu.
37. Soud prvního stupně se velmi pečlivě zabýval zjištěním skutkového stavu věci, provedl rozsáhlé dokazování a dle závěru odvolacího soudu také správně z provedených důkazů zjistil skutkový stav. Z pohledu odvolacího soudu se také velmi pečlivě zabýval hodnocením zjištěného skutkového stavu, kdy správně vycházel z hledisek tak, jak jsou stanoveny jak Metodikou Nejvyššího soudu ČR k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, tak judikaturou.
38. Ustanovení § 2959 o. z. představuje výjimečný institut, který upravuje odškodnění tzv. sekundárních obětí, kdy újma vzniká fakticky třetí osobě a ještě se jedná o nemajetkovou újmu. Uvedené ustanovení stanoví široké obecné pravidlo pro odčinění duševní újmy pozůstalých a nahrazuje předchozí systém odškodňování prostřednictvím zákonem stanovených paušálních částek. Jedná se o právo ryze osobního charakteru, které je svou povahou úzce spjata s osobou pozůstalého, neboť jeho cílem je přiměřeně vyvážit, popřípadě zmírnit nemajetkovou újmu vzniklou pozůstalému v jeho osobnostní sféře a odčinit zásah do práva na budování a rozvíjení rodinných vztahů (srov. usnesení NS ze dne 28. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 293/2018, rozsudek NS ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 25 Cdo 894/2018). Újma, která se odčínuje, spočívá především v psychických útrapách (smutku, žalu) způsobených vnímáním smrti blízkého člověka a předmětem odčinění je i další citové strádání, jako např. šok ze zprávy o smrtelném úrazu blízké osoby, ztrátu životní perspektivy, obavy o budoucnost apod. (srov. BEZOUŠKA, P. in HULMÁK, M. a kol. Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014). Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1721, bod V, marg. 22). Úkolem poskytované satisfakce není plné vyvážení utrpení, ale zmírnění nepříznivých stavů a případná kompenzace potíží tím, že si pomocí finančních prostředků, případně předmětů či požitků porízených za poskytnutou náhradu, zpříjemní či usnadní život (srov. VOJTEK, P. in ŠVESTKA, J. a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI. Praha: Wolters Kluwer, s. 1085, bod II/6). Soudní judikatura dovodila, jak správně uvedl soud prvního stupně, že za základní částku odpovídající jak evropské judikatuře, tak ekonomickému vývoji společnosti je třeba považovat dvacetinásobek průměrné mzdy za rok předcházející smrti poškozeného, které dle údajů za rok 2014, jak dovodil soud prvního stupně a odvolací soud se s tímto ztotožňuje, odpovídá v dané věci částka 500 000 Kč. Tuto částku je tedy třeba považovat za vyjadřující spravedlivou satisfakci za úmrtí blízké osoby, kdy mezi ní a sekundární obětí je navázán vztah založený na hlubokých citových vazbách obvykle vznikajících mezi manželi nebo příbuznými. Uvedenou částku pak lze moderovat právě dle hledisek tak, jak je správně uvedl soud prvního stupně, když vycházel z platné judikatury, jejíž závěry zopakoval v odůvodnění napadeného rozsudku, a odvolací soud na toto odůvodnění v plném rozsahu odkazuje, aniž by bylo třeba je znovu uvádět zde.
39. Ze zjištění soudu prvního stupně a jejich posouzení je zřejmé, že zemřelá byla třetí dcerou a) žalobce a současně jediným dítětem z manželství s b) žalobkyní, se zemřelou a jejími dětmi spolu s b) žalobkyní v posledním roce života zemřelé žil ve společné domácnosti. Z jeho zdravotního stavu vyplynulo, že tento jej omezoval v aktivnějším přístupu k zemřelé i k jejím nezletilým dětem. To ale neznamená, že by mezi nimi nemohl existovat intenzivní vztah, jaký mezi otcem a dcerou

obvykle bývá. K určení satisfakce při existenci takového vztahu je pak dána základní částka. Ze zjištění soudu prvního stupně pak není dán žádný poznatek o okolnosti zvyšující či snižující intenzitu tohoto vztahu a za tohoto stavu pak soud prvního stupně správně posoudil satisfakci ve výši základní částky jako odpovídající, přiměřenou a spravedlivou a jeho rozhodnutí o zamítnutí zcela nepřiměřeného požadavku žalobce nad rámec již 1. žalovanou poskytnutého plnění v základní výši je tak zcela správné.

40. Stejně tak se odvolací soud ztotožňuje s hodnocením vztahu b) žalobkyně a zemřelé tak, jak jej provedl soud prvního stupně. Jestliže zemřelá byla jediným dítětem b) žalobkyně, jak bylo v řízení prokázáno, její ztráta musí rozhodně působit intenzivněji, zejména když ještě na ni byla přesunuta nutnost emocionálního sdílení ztráty dcery s jejími dětmi a v plné tíži na ni dopadla péče o nezletilé děti ve smyslu odpovědnosti za jejich výchovu, která by jinak ležela na zemřelé. Z tohoto pohledu je správné rozhodnutí soudu prvního stupně, když zvýšil základní částku odškodnění, a odvolací soud se ztotožňuje i s výší zvýšení, když soud prvního stupně správně zohlednil i majetkové poměry 2. žalovaného tak, jak je uvedeno v podrobném odůvodnění napadeného rozsudku, na což odvolací soud opět pro stručnost odkazuje, aby odškodnění nebylo pro něj likvidační. Rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým byla tedy a) žalobkyni přiznána k již uhrazené částce 500 000 Kč ještě částka 50 000 Kč a co do zbytku byl její žalobní požadavek zamítnut, je tedy věcně zcela správné.
41. Za správné považuje odvolací soud i posouzení duševních útrap c) žalobkyně, u které dovedl soud prvního stupně největší újmu, neboť ve svém věku 5,5 let již plně vnímala ztrátu v té době pro ni nejdůležitějšího člověka, maminky, jejíž důsledky se pak následně projeví i v jejím dalším životě. I toto ohodnocení a dovození výše újmy s odkazem na srovnatelný řešený případ s opětovnou nutnou korekcí možnostmi 2. žalovaného provedl soud prvního stupně velmi odpovědně a odvolací soud se s jeho závěry vyjádřenými ve velmi podrobném odůvodnění napadeného rozsudku zcela ztotožňuje a jeho rozhodnutí o přiznání c) žalobkyni částky 50 000 Kč nad již vyplacenou částku 600 000 Kč opět považuje za zcela správné.
42. Stejně jako ohledně předchozích žalobců, i se závěry soudu prvního stupně o náhradě za duševní újmu d) žalobce se odvolací soud plně ztotožňuje. Soud prvního stupně správně u d) žalobce dovedl o něco méně intenzivnější újmu, než u c) žalobkyně, byť i pro d) žalobce byla zemřelá jako jeho maminka tou nejdůležitější osobou v jeho životě, když vzhledem k jeho věku v době úmrtí i s ohledem na to, že od dvou měsíců o něj fakticky pečovala právě b) žalobkyně, nebylo jeho vnímání újmy tak intenzivní, jako u c) žalobkyně, nicméně dostatečně intenzivní, aby odůvodňovalo zvýšení základní částky o 100 000 Kč, opět po posouzení majetkových možností 2. žalovaného. Vzhledem k tomu, že d) žalobci byla již částka 600 000 Kč vyplacena 1. žalovanou, je opět rozhodnutí soudu prvního stupně o zamítnutí požadované částky nad rámec uvedené věcně správné.
43. Co se týká požadavku a) a b) žalobců na náhradu za zásah do práva žalobců na soukromý život soud prvního stupně dovedl, že žalobcům nevznikla natolik intenzivní újma, která by vyžadovala finanční satisfakci, když v jejich životě nedošlo k významnější změně, neboť b) žalobkyně pečovala celodenně o nezletilé žalobce již před smrtí dcery Sandry, a) žalobce i nadále vůči nezletilým funguje tak, jako v minulosti, tj. z pozice dědečka, oba mají možnost pomoci s péčí a ani jeden nemusel ukončit své činnosti. Odvolací soud se zde ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně o nutnosti zamítnout tento požadavek, ovšem nikoliv z důvodu, že v uvedeném rozsahu nevznikla újma, ale z důvodu, že od vydání nového občanského zákoníku již i tento nárok dříve uplatňovaný v rámci újmy na občanských právech, která nebyla odškodněna za účinnosti občanského zákoníku ve znění zákona č. 40/1964 Sb. paušální náhradou podle § 444 odst. 3, fakticky spadá nyní pod náhradu imateriální újmy ve smyslu § 2959 o. z., kterým byla odstraněna dvoukolejnost tehdejší právní úpravy tohoto typu náhrady škody. Tyto uváděné skutečnosti fakticky soud prvního stupně zakomponoval do rozhodnutí o nároku a) a b) žalobců a nakonec i d) žalobce dle § 2959 o. z. a

samostatně se náhrady za takovou újmu za současné právní úpravy nelze domáhat. Z tohoto pohledu je rozhodnutí soudu prvního stupně o tomto nároku věcně zcela správné.

44. Za správné považuje odvolací soud i rozhodnutí soudu prvního stupně ohledně nároku a) a b) žalobců na náhradu nákladů vzniklých v souvislosti s péčí o nezletilé c) a d) žalobce, ovšem z jiného důvodu. Ustanovení § 2960 o. z. sice umožňuje třetím osobám požadovat po škůdci náhradu nákladů účelně vynaložených mimo jiné na péči o domácnost poškozeného, ovšem za předpokladu, že poškozený žije, jen je třeba se postarat o něj i o jeho domácnost. Toto ustanovení nezahrnuje skutečnost, že poškozený zemřel. V důsledku smrti poškozeného totiž dochází ke změně právního stavu jak ohledně věci poškozeného, které podléhají režimu dědického práva, tak ohledně vztahů zemřelého v oblasti rodinného práva. Práva a povinnosti zemřelé Sandry k jejím nezletilým dětem přešla na osoby, kterým byly svěřeny do výchovy, tedy konkrétně na b) žalobkyni jmenovanou rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 5 ze dne 11. 9. 2014, sp. zn. 50 P 353/2014, jejich poručníci ve smyslu § 928 o. z. Pokud tedy vynakládá b) žalobkyně imaginární náklady na domácnost, ve které žijí nezletilí, tyto náklady představují výlučně náklady na domácnost b) žalobkyně a náklady na péči o nezletilé jsou vynakládány v rámci jejího výkonu rodičovské odpovědnosti. Dle názoru odvolacího soudu z formulace žalobního požadavku i ze způsobu, jakým žalobci dovozovali výši újmy, aniž by vyčíslili konkrétní vynaložené náklady na nezletilé, se tento požadavek fakticky odvíjel od obecného dovozování existence újmy a a) i b) žalobci se tak fakticky domáhali nemajetkové újmy ve smyslu § 2956 o. z., byť svůj nárok opírali tvrzeně o ustanovení § 2960 o. z. Tento závěr odvolací soud zohlednil při rozhodování o nákladech řízení ohledně tohoto nároku. Z tohoto pohledu je pak zřejmé, že a) a b) žalobci fakticky žádná újma v příčinné souvislosti s protiprávním jednáním 2. žalovaného vynakládáním nákladů na domácnost, ve které žijí nezletilé děti zemřelé, a na péči o ně nevznikla.
45. Správným shledal odvolací soud i rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů na pořízení hrobu Sandry uplatněné a) a b) žalobci. Odvolací soud chápe zřízení pomníku a) a b) žalobci jako vyjádření lásky a touhy alespoň něco své zemřelé dceři dát z poskytnutého zadostiučinění a vnímá, že i na nezletilé děti musí mít úprava hrobu jejich maminky tak, aby byl krásný, pozitivní dopad. Proto považuje za zcela spravedlivé, že soud prvního stupně náklady na jeho vybudování, které se navíc pohybovaly, jako bylo v řízení prokázáno, při dolní hranici očekávatelných nákladů, a podobně by se pohybovaly, i kdyby nebyla provedena úprava celého dvojhrobu, ale jen hrobu Sandry, což ale fakticky ani nebylo vzhledem k charakteru hrobu možné, přiznal a) a b) žalobcům tento nárok v téměř plné výši po odečtení nápisu ohledně ostatních osob dříve v hrobě pohřbených, s čímž lze souhlasit.
46. Dále se odvolací soud zabýval námitkou 2. žalovaného, že soud prvního stupně nesprávně posoudil spoluúčast zemřelé na vzniku újmy. Byť je odvolacímu soudu známa judikatura, na kterou upozornil odvolatel, má za to, že uvedenou otázku posoudil soud prvního stupně správně. Z provedeného dokazování, jak správně dovodil soud prvního stupně, jednoznačně nevyplývalo, že v době nehody měla poškozená nohy skutečně na palubní desce automobilu, a v případě, že by tomu tak opravdu bylo, že by právě tato skutečnost byla v příčinné souvislosti s jejím úmrtím, když toto nedovodili znalci z oboru zdravotnictví, resp. někteří toto výslovně vylučovali (MUDr. Hladík, MUDr. Adámek) navíc s tím, že by se po nárazu taková poloha končetiny odrazila na pohybovém aparátu, což nebylo zjištěno. Za bezprostřední příčinu smrti bylo označeno zmáčknutí hrudní dutiny a dutiny břišní bezpečnostním pásem. Pokud prof. Straus, znalec z oboru biomechaniky, sice variantu uvedené polohy poškozené za fatální příčinu újmy označil, je třeba přihlídnout jednak k tomu, že mu nebyla známa rychlost vozidla v době střetu se stromem, ani se nezabýval otázkou, proč nedošlo k očekávané devastaci pohybového systému tak, jak ji popsali výše uvedení znalci. Z dokazování nakonec nebyla prokázána jednoznačně ani skutečnost, že zemřelá si byla vědoma toho, že do auta nasedá k řidiči, který je pod vlivem alkoholu, byť ostatním svědkům toto známo bylo. V řízení nebylo prokazováno, kdy a jaký alkohol 2. žalovaný před jízdou požil, co vše bylo známo poškozené, případně zda nemohla důvodně předpokládat, že požitý alkohol, který mohla u

2. žalovaného vidět pít, bude jeho metabolismem odbourán. S ohledem na výše uvedené nelze tedy určit, jak správně soud prvního stupně uvedl, zda a v jakém rozsahu je poškozená sama odpovědná za škodlivý následek.

47. Stejně tak se odvolací soud ztotožňuje s řešením soudu prvního stupně ohledně námítky, že 2. žalovanému nebyl účelově darován jeho rodiči podíl na vypořádání jejich SJM, kdy souhlasí s tím, že je vždy jen na vůli dárce, komu a co se rozhodne darovat, a motiv darování či nedarování tkví zcela ve svobodě jednání rozhodování dárce a jeho právu rozhodnout o jeho vlastnictví. I kdyby motivem nedarování byla skutečnost, že rodiče 2. žalovaného se obávali, že by okamžitě o své vlastnictví přišel v důsledku existence závazku nahradit újmu vzniklou z předmětné nehody, stále to představuje svobodné rozhodování dárce a jejich právo tak rozhodnout a tuto skutečnost nelze klást 2. žalovanému za vinu ani za pokus zkrátit možnost uspokojení újmy žalobců.
48. Odvolací soud také zcela souhlasí se závěrem soudu prvního stupně, že lítost 2., žalovaného nad následky svého protiprávního jednání je opravdová a že z jeho strany a ze strany jeho rodičů probíhaly snahy o alespoň částečnou satisfakci, přičemž vnímá, že bolest rodičů ze ztráty dcery mohla ve vztahu ke škůdci způsobit odmítání přijetí takového zadostiučinění a vytvoření představy o neupřímnosti a účelovosti omluv z jeho strany. Nicméně toto nebylo v řízení prokázáno a soud prvního stupně správně posoudil jednání ze strany 2. žalovaného jako částečně satisfakční a přihlédl k tomuto při stanovení výše finanční náhrady.
49. Dále se odvolací soud zabýval otázkou správnosti rozhodnutí soudu prvního stupně o náhradě nákladů řízení. Vzhledem k tomu, že 1. žalovaná se proti rozsudku neodvolala, přičemž na straně žalovaných se nejedná o nerozlučné společenství, zůstaly odvoláním nenapadeny výroky o nákladech řízení mezi ní a jednotlivými žalobci, tedy výrok XI. a XIII. Co se týká ostatních nároků na náhradu nákladů řízení, lze konstatovat, že byly soudem prvního stupně posouzeny v souladu se základní zásadou úspěchu strany ve sporu, byť jednotlivé náklady byly posouzeny jinou systematickou.
50. S ohledem na uvedené i na vyjádření 2. žalovaného ohledně posouzení náhrady nákladů ve vztahu k c) a d) žalobcům se tedy odvolací soud ztotožňuje s rozhodnutím soudu prvního stupně ohledně jeho aplikace ust. § 150 o. s. ř. na náhradu nákladů ve vztahu mezi d) žalobcem a žalovanými dle výroku XV., kterým soud prvního stupně nepřiznal vůči tomuto zcela neúspěšnému žalobci náhradu nákladů řízení, kdy přihlédl k charakteru uplatněného nároku, nízkému věku d) žalobce i nemožnosti spor ovlivnit, když za něj jej podala b) žalobkyně, a toto posoudil jako okolnosti zvláštního zřetele hodné.
51. Co se týká náhrady nákladů ve vztahu žalovaných k c) žalobkyni, pak tyto byly rozhodnuty ve XIV. výroku rozsudku zcela v souladu se zásadou plného úspěchu ve sporu ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. a odvolací soud souhlasí i se způsobem výpočtu, kterým soud prvního stupně určil výši těchto nákladů, když vycházel z tarifní hodnoty sporu ve výši 50 000 Kč určené dle § 9 odst. 4. vyhl. č. 177/1996 Sb. Nakonec způsob určení této výše nebyl stranami namítán.
52. Žalobci výslovně v odvolání nesouhlasili s rozhodnutím soudu prvního stupně ohledně nákladů řízení ve vztahu mezi a) žalobcem a 2. žalovaným, kdy podle nich by bylo nespravedlivé, kdyby náhrada nákladů řízení představovala 60 % přiznané satisfakční náhrady a dovolali se skutečnosti, že náklady na péči jsou nárokem, jehož výše závisí na úvaze soudu ve smyslu § 142 odst. 3 o. s. ř. Byť s takto odůvodněnou odvolací námítkou odvolací soud nesouhlasí, neboť každý musí nést odpovědnost za přiměřenost svých žalobních požadavků a nespoléhat na to, že přiměřenost náhrady nákladů za prohraný spor bude posuzována s přiznanou částkou zadostiučinění, nemůže souhlasit ani s rozhodnutím soudu prvního stupně o těchto nákladech. Jak již odvolací soud shora uvedl, dle jeho závěru je třetí z uplatněných nároků a) žalobcem, tj. nárok na náhradu nákladů na domácnost poškozené a na nezletilé, fakticky nárokem na nemajetkovou újmu vzniklou žalobci v důsledku nutnosti převzít péči o nezletilé a tedy tarifní hodnotu tohoto nároku je třeba určit dle § 9 odst. 4 vyhl. č. 177/1996 Sb. Žalobce a) byl úspěšný v nároku na majetkovou újmu ve výši

114 932 Kč (náklady na rekonstrukci hrobu) a byl neúspěšný v ostatních třech nárocích s tarifní hodnotou 50 000 Kč. S ohledem na toto tedy dospěl odvolací soud k závěru, že hodnotově úspěchu nároku na majetkovou újmu fakticky odpovídá neúspěch ohledně dvou nemajetkových nároků a je tak třeba v otázce nákladů řízení vycházet z neúspěchu a) žalobce ohledně čtvrtého, taktéž nemajetkového nároku. Výši nákladů tedy odvolací soud určil nejprve jako 20 úkonů právní pomoci dle specifikace v odůvodnění soudu prvního stupně, se kterou se odvolací ztotožňuje, po 3 100 Kč dle § 9 odst. 4, § 7 a § 11 vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu (dále jen a. t.). S ohledem na to, že předmětem jednotlivých úkonů advokáta 2. žalovaného bylo 10 nároků, dospěl odvolací soud k závěru, že je třeba mezi tyto nároky rozpočítat paušální náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 a. t., které tak činí 30 Kč za každý z 20 úkonů, náhradu za promeškaný čas strávený cestou v délce 24 půlhodin, tedy za každou 10 Kč dle § 14 odst. 3 a. t., a 1/10 cestovného, tedy 579,52 Kč (dle specifikace opět v odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně) a z tohoto a odměny určit výši DPH částkou 13 196,40 Kč. Celkem tak určil výši nákladů 2. žalovaného ve vztahu k a) žalobci před soudem prvního stupně ve výši 76 615,90 Kč. Vzhledem k tomu, že při počítání náhrady nákladů před vyhlášením rozsudku došlo na straně odvolacího soudu k početní chybě, kdy nesprávně byly tyto náklady určeny ve výši 74 784,70 Kč, postupem podle § 164 o. s. ř. odvolací soud v písemném vyhotovení rozsudku tuto početní chybu opravil, aniž by bylo třeba vydávat opravné usnesení.

53. Odvolací soud nakonec posoudil jako správné i rozhodnutí soudu prvního stupně o nákladech řízení ve vztahu mezi b) žalobkyní a žalovanými, kde v XIII. výroku rozsudku určil soud prvního stupně, že žádný z účastníků nemá na jejich náhradu právo. Takto rozhodl dle odůvodnění rozsudku poté, co poměřil, že ve dvou řízeních byla žalobkyně úspěšná a ve dvou ne, a posoudil tak úspěšnost a neúspěšnost v přibližném rozsahu 50 %, přičemž postupoval tak podle § 142 odst. 2 o. s. ř., byť v ostatním rozhodování o nákladech vycházel z poměru tarifních hodnot jednotlivých nároků. Odvolací soud považuje toto rozhodnutí za správné i za situace, že dospěl k závěru, že třetí nárok je svou povahou také nemajetková újma ocenitelná tarifní hodnotou 50 000 Kč, kdy při poměření úspěchu a neúspěchu by pravděpodobně byla žalobkyně úspěšná v cca 60 % sporu (164 932 Kč úspěchu ku 100 000 Kč neúspěchu) a vznikl by jí nárok na náhradu 20 % nákladů řízení. Odvolací soud zde zohlednil situaci, že to byla právě b) žalobkyně jako poručnice d) žalobce, která za něj uplatnila zcela nepřiměřený nárok, přičemž na ni nijak nedopadl neúspěch d) žalobce, ohledně kterého soud prvního stupně a nakonec i odvolací soud aplikoval ust. § 150 o. s. ř., nicméně pokud by k této aplikaci nedošlo, přešla by veškerá tíha náhrady právě na b) žalobkyni. Za tohoto stavu tedy odvolací soud v případě rozhodování o nákladech řízení ohledně b) žalobkyně co do možné náhrady nákladů v rozsahu oněch 20 % nákladů výše uvedenou situaci posoudil jako okolnost umožňující v tomto rozsahu také aplikovat ust. § 150 o. s. ř. a toto řešení považuje za zcela spravedlivé.
54. Ohledně nákladů státu představujících svědečné a znalečné ve výši 7 024 Kč rozhodl soud prvního stupně tak, že tyto uložil rovným dílem zaplatit převážně neúspěšnému a) žalobci a společně a nerozdílně oběma žalovaným ve výrocích XVI. a XVII., kdy opět toto rozdělení, které žádá ze stran nesporovala, považuje za spravedlivé i v rámci posouzení dle § 148 odst. 1 o. s. ř.
55. Výrok o nákladech odvolacího řízení mezi účastníky je odůvodněn § 224 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 142 odst. 2 o. s. ř., když ani jeden z účastníků nebyl v odvolacím řízení úspěšný.
56. Ad obiter dictum odvolací soud uvádí, že vnímá celou situaci jako velkou lidskou tragédii, ke které došlo v důsledku lehkomyšlného přístupu 2. žalovaného k plnění svých zákonem stanovených povinností, jejichž porušení je obecně spojováno s velkým rizikem vzniku škody, s nevratným zásahem do života všech žalobců a věří, že i do života žalovaného, který svou vinu ponese do konce života. Vnímá také, že v případě úmrtí blízké osoby žádné zadostiučinění, včetně finančního plnění, nemůže napravit skutečně vzniklou újmu a je otázkou, zda jde újmu způsobenou ztrátou života dcery a současně matky nezletilých dětí vůbec zmírnit. Nicméně nelze, než se s touto situací smířit, přijmout alespoň zmírňující náhradu a odpustit. Každý další spor a případný úspěch žalovaných ve

sporu totiž jen přinesou snížení vnímání svého provinění na straně 2. žalovaného a tím i satisfakční hodnotu jeho původně projevené lítosti.

Poučení

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř. ve lhůtě dvou měsíců od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu soudu České republiky v Brně prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2.

Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud (§ 239 o. s. ř.).

Praha 10. října 2019

Mgr. Jiřina Jislová v. r.
předsedkyně senátu